QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-tertiâ Decembris.

M. ABRAHAMO THEVART, Doctore Medico, Præside.

An sola cognitio morbi, inventio remedii?

I.

SANITATIS munere qui fruuntur, feliciter degunt, qui carent, assiduè moriuntur. Sanitas in functionum omnium integritate mentisque firmitudine posita, constanti sanguinis circuitu, pacato spirituum animalium influxu, & laudabili animi tranquillitate constat. Hæc vitæ felicitas ab utrâque pendet parte, animâ nempe & corpore; varia siquidem principiorum sanguinis proportione varias anima patitur ægritudines. Ebulliente sanguine anima effertur, frigescente hebescit, lasciviente splendet, torpescente cadit. Omnia, quibus corpus humanum constat, motu conservantur; heu vitæ misera fors! instabili agitatione firmanda. Natura enim non quiescit, ex uno in alium citissimè transit statum, adeò ut fortè dubites, an morborum medicatrix, an ipsorum effectrix ipsa sit potiori jure appellanda? Athletarum roboris apicem tangis? morborum principium attingis: neque potes in eodem permanere, neque quiescere legibus naturæ obstrictus: hinc fortè est, quòd valetudinarius, sodalibus attritus morbis, & veluti homo novâ refingendus incude aliquando longioris ævi fit, quàm robustus alius. Ex hac naturæ, quâ innitimur, inconstantiâ subnascuntur morborum myriades, à quibus humani corporis nulla pars immunis. Morborum natura in lædendis functionibus eadem, in lædendi modo varia. Malorum curatio alea periculi plena, maximâ cum prudentiâ, ratione, & experientiâ Medico subeunda; nî propriæ conscientiæ, & famæ, infami lucro seductus minùs ipse consulit.

II.

MORBIS bene mederi Medici munus est, non quidem ignorantis; benignos in malignos medicando transmutare empiricorum carnificina nullo satis supplicio mulctanda. Adhibere curationibus artem difficultatis Agyrtarum dolus est, famam aucupantium; nam si ægrotantes salutem recuperent, vafri illi difficillimum morbum se superasse arro-

ganter gloriantur. Raptim verò & fucatâ curatione morbos, præſertim febres reprimere, ignem eſt fovere cinere doloſo; etenim fugitiva curationum repentinarum voluptas ut occupat, ſic relinquit; felicitas longior eſt ſpectare ſecurum: laxandi ergo ſunt aliquando febrium freni, nec anguſtiſſimo gyro earum impetus febrifugo exhibito præmaturè refringendi. Ardua certè & abſtruſa recta medendi methodus, aſſiduâ experientiâ, indefeſſoque labore, cum ratione comparanda. Phyſices ſubtilitatibus ſtudere, neglectâ praxi, hominis eſt genio potiùs, quàm ægrotantibus conſulentis. Illas ſimulatâ prudentiâ rejiciendas omninò putas? ſocordiæ eſt, ingeniique laxiſſimi; ſine ratione experimenta inſequeris? Icareum præcipitium inſectaris; ſine experientiâ rationi tantùm indulges? Syziphi ſaxum ſuſcipis volvendum. Remediorum inventio ut utiliſſima, ſic & difficillima res videtur; hæc in cauſarum cognitione ſita diligentem deſiderat Medicum, qui non ſolùm cognitionis morborum ſollicitus, ſed cauſarum ſtudioſus eſſe debet. Morborum differentiæ penè ſunt innumeræ; has in principio diſtinguere, plenum eſt difficultatis opus. Morbi naſcentes herbulis è terrâ emergentibus ſimiles profectò ſunt; illæ vel rei herbariæ peritis tunc prorſus incognitæ. Non ſolùm quidem recentes ægritudinum ortus ſuum celare ſolent genus, ipſa plerunque inter illas ſimilitudo non ſatis earum familiam demonſtrat; febres omnes eumdem ferè modum naſcendi ſortiuntur, poſtmodum in quotidianarum, tertianarum, quartanarum, continuarumve naturam abituræ, tempore, aut circuituum reciprocantium charactere rectè deſignandæ.

III.

TE prorſus latet ſpecies morbi, at verò acutiem ejus & periculum times? nil tibi faciendum? hærebiſne conterritus eò uſque tragœdiæ ſpectator? age ergò, occaſio præceps eſt, in principio ſi quid tibi videtur movendum, move; cave tamen decipiaris, feſtina lentè: multo igitur meliùs ægrotantium ſaluti proſpicitur, ſi nondum cognitis morbis, remedia præſcribantur, quàm ſi uſque dum cogniti ſint, ſine omni auxilio deſerantur, dummodo ad cauſarum ſigna attendamus. Ambigua veræ pleuritidis & doloris lateris ſpurii ſigna in calidis applicandis fomentis vel ipſum Hippocratem, morbo adhuc incognito, minimè remorantur: aliquid ergo tentandum eſt, ſed cum prudentiâ tentandum. Remedia exhibe, quæ ſi non proſint, illud, cujus adhuc incertus es, malum non augeant. Variæ quidem ſunt uniuſcujuſque morbi cauſæ, quas ſi callueric Medicus, tam cognitos, quàm incognitos ſanaturus erit indubiè morbos, qui eò faciliùs ſuperantur, quò illorum cauſa clariùs innoteſcit. Exſibilandi illi, qui cauſarum ignari, aut nunquam ſolliciti, ſtatim ac morbi nomen audiunt, improbâ garrulitate ſecreta tali morbo proficua (an meliùs dicas nomini tantùm dicata morbi) ſe habere lepidè obtrudunt, & audacter, impunè tamen, ea veluti ex commentario præſcribere nunquam verentur. Verùm enimvero tergiverſari poſtmodum, atque hærere horumce veteratorum petulantiam videas, gravitate, & complicatione morborum confuſam.

I V.

ALIUD est morbus, aliud ipsius causa; ille effectus, hæc verò effectrix. Illum cognoscis; haudquaquam istam percipis, arctissimè licet unum ab alio pendeat, & foveatur. Quis ergo Medicinæ tiro febrem tertio quoque recurrentem die, tertianam esse ineptissimè ambigit? quæ vel marcida anus frequentes, cruentas cum dolore, & ventris torminibus fluentes dejectiones videns, dysenteriam adesse dubitavit? causæ ideò certa? nil minùs; hæc altiùs delitescens vulgi oculos fugit, artis verò peritis ultrò patescit. Specie morbi perspectâ, quærenda attamen restat ejusdem causa, utiliorum longè indicationum radix, & fundamentum præcipuum; cujus notitia intimâ signorum contemplatione illucescit. Causarum ferè omnium morborum argumenta petis? Concitum aut retardatum sanguinis intestinum motum observa, ex cujus indagatione sanguinis malæ mixtionis signa desumes, à quâ unâ omne malorum genus derivatur. Torpescentis sanguinis fluxûs acidum author, cuspidatum corpus ad motum ineptum; hoc luxuriante sanguinis filamenta veluti consuta in majores coagmentata moleculas, aliquandò ut in febribus majori motûs quantitate, at minori velocitate cientur; Alkalino verò sale carminantur, pectuntur, atque magis expansa, ad velociorem motum procliviora redduntur. Ludunt sanè, qui sanguinem alkalino inspissari sale contendunt. Nec te fallant varia, quæ in excrementis aliisque corporis morbosi liquoribus institui solent, experimenta sal acre attestantia; ut fermentatio cum acidis succis; color viridis qui ad hujusmodi excrementorum admixtionem cum cæruleâ tincturâ resultat: nitri siquidem vinique spiritus, ambo licèt acidi sint, strenuè fermentescunt: pulvere vitrioli cyprii florum malvarum tinctura virescit; quamvis cuspidibus acidis terrâ involutis tota inhorrescat vitrioli moles & congeries: omnium ferè ægrotantium urinâ, tum etiam sanorum recenter mictâ eadem tinctura rubescit; virescit verò, si cum urinâ per tres aut quatuor servatâ horas misceatur. Sale acri sulphureæ in phlegmate innatantes moleculæ ad mucosam usque coguntur densitatem, si omni prorsùs destituantur calore; quod fieri in corpore viventi nequit, in quo omnia calent, undè scabræ alkalini salis superficies intra corpus agitatæ potiùs rumpere, & attenuare, quàm irretire sulphurum moleculas poterunt. Acidi, sicut & alkali Protheiformis indoles & natura: unum genus acidi, unum & alcali, verùm utrorumque variæ sunt quoad magnitudinem species, gradusque diversi. Hos ut cognoscas, auxilio tibi erit Analysis Chimica, quâ, dissecante igne, naturæ viscera feliciter rimaberis, horumque salium multiplices erues differentias: quibus examinatis analogoque sanguini succo admixtis, (vel si mavis & ipsi sanguini) quid valeant in humoribus nostris, intelliges, quibusque mediis eorum efferus seu incongruus motus compescatur aut emendetur, edisces, & faciliùs optima morbis remedia invenies, quàm si tantùm morborum fueris studiosus nomenclator.

V.

ACCIDUNT sanè morbi quadam inevitabili naturæ necessitate; verùm est in ipsâ calamitate felicitas, cùm anceps ægrotantium fortuna doctum sortita expertumque Medicum fuerit; qui non perfunctoriè, sed optimis suffultus indicationibus curaverit, in quibus totus rationalis Medicinæ cardo vertitur. Fluunt ejusmodi indicationes ex triplici fonte, morbo nempe, symptomate, & morbi causâ. Morbus ut actiones lædens therapeuticam sui ablationem indicat, atque quomodo, quando, quandiu, ubi, & quantum agendum sit, solùm insinuat, remedium verò nunquam demonstrat, nisi in quibusdam partium morbis. Errant antiqui, qui cùm in primis qualitatibus morbos posuêre, febrem calore semper stipatam remedia frigida indicare asseruerunt. Symptomatis indicatio ad se quandoque totam curantis intentionem trahit, ubi causæ rationem obtinuerit; cave tamen lædas in evacuationibus symptomaticis semper curandis. Clazomenium dysenterica evacuatio à morbo liberavit. Cherionem tam graviter ægrotantem dejectionibus perpetuò afflictum jugulavisset Hippocrates symptoma illud cohibendo. Neque ergo ad terribilia morborum symptomata Medici prudentia illicò consternatur, debet enim hæc esse, & videri animosa: in parvis propè ad securitatem remissa, in mediocribus modicè diligentior; ubi magna venerunt, juxta magnitudinem exantlandi laboris erigatur. Sola causa optimum tutumque medicamen indicat; illius naturæ gnarus, rarò fallitur, rarò in inventione remedii decipitur. Causâ penitus latente, nec illud, quod multis saluti fuit remedium, proficuum: Vidimus multoties febres adversus remediorum communium, febrifugorumve jugum appositum cervice dubiâ contumaces, irredivivo furore, nefandis stimulis excitatas, ob ignorationem causæ. In hac ergo expiscanda totus labor, totum collocandum studium; quod qui fecerit, quis erit unquam ad præsentiendum sagacior, quis vigilantior ad videndum, quis contemplabitur futura acriùs, ventura prolixiùs, ambigua certiùs, captiosa feliciùs?

Ergo non sola cognitio morbi, inventio remedii.

Domini Doctores disputaturi.

M. Ludovicus-Franciscus Dutal. *M. Raymundus-Jacobus Finot.* *M. Franciscus Vezou.*
M. Michaël-Ludovicus Reneaume de la Garanne, è Regiâ Scientiarum Academiâ. *M. Claudius Berger, è Regiâ Scientiarum Academiâ.* *M. Claudius Berger.*
M. Ludovicus Demondiers Dugué, *M. Philippus-Bernardus de Bordegaraye.* *M. Dominicus de Farey, Academiæ Censor.*

Proponebat Parisiis PETRUS AZEVEDO, Hispanus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1703.

Apud Viduam Francisci Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typog.